

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 619/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou PETKOV & Co s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Ivan Petkov, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 18 Csp 141/2018-394 z 31. mája 2021 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. augusta 2021 a doplnenou 11. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 Csp 141/2018 (pôvodne 14 Ro 122/2014) sťažovateľka vstúpila do konania ako žalobca na miesto pôvodného žalobcu [REDAKOVANÉ] proti žalovaným v 1. a v 2. rade o zaplatenie sumy 57 334,49 eur, úroku z omeškania z istiny úveru, zmluvného úroku z istiny úveru vo výške 33 431,22 eur, úroku z omeškania zo zmluvného úroku vo výške

8,75 % zo sumy 9 728,42 eur od 26. marca 2014 do zaplataenia. Sťažovateľka 16. januára 2019 vzala voči žalovanej v 2. rade žalobu späť. Okresný súd rozsudkom pre uznanie zo 7. októbra 2020 uložil žalovanému v 1. rade povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu vo výške 75 000 eur, konanie nad sumu 75 000 eur, konanie v časti zaplataenia úroku z omeškania zo zmluvného úroku vo výške 8,75 % zo sumy 9 728,42 eur od 26. marca 2014 do zaplataenia a konanie voči žalovanej v 2. rade zastavil, sťažovateľke ani žalovanému v 1. rade náhradu trov konania nepriznal, žalovanej v 2. rade priznal nárok na náhradu trov konania voči sťažovateľke vo výške 100 %.

3. Uznesením č. k. 18 Csp 141/2018-364 z 1. decembra 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť žalovanej v 2. rade náhradu trov konania vo výške 4 613,28 eur. Proti predmetnému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podali sťažovateľka, ako aj žalovaná v 2. rade sťažnosti, na základe ktorých sudca okresného súdu napadnutým uznesením uznesenie vyššieho súdneho úradníka zmenil tak, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalovanej v 2. rade náhradu trov konania vo výške 4 310,37 eur. Napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15. júna 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, keďže ho považuje za arbitrárne z dôvodu, že okresný súd pri aplikácii a interpretácii podústavného práva extrémne vybočil z medzí zákonnosti a nevysporiadal sa s jej zásadnou sťažnostnou argumentáciou. Konkrétne (identicky ako v podanej sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, pozn.) namieta, že:

a) okresný súd nesprávne ustálil výšku tarifnej odmeny na základe hodnoty predmetu sporu vo výške 90 865,71 eur, ktorá nemá v spise relevantný podklad. Podľa sťažovateľky mal vychádzať iba z hodnoty istiny (33 431,22 eur) známej v čase začatia sporu. Hodnota príslušenstva by tvorila hodnotu sporu len v prípade, ak by bolo samostatným predmetom sporu;

b) neúčelnosť jednotlivých priznaných úkonov právnej služby: 1) odvolania proti uzneseniu o pripustení zmeny žalobcu z 27. februára 2016, keďže ho žalovaná v 2. rade vzala späť a odvolacie konanie bolo zastavené a súčasne toto odvolacie konanie podľa sťažovateľky predstavuje samostatnú od ostatného konania nezávislú časť; 2) vzájomnej žaloby a návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zo 7. decembra 2018, keďže sa netýka predmetného sporu, lebo bola vylúčená na samostatné konanie, a hodnotu sporu o zdržanie sa výkonu záložného práva nemožno vyjadriť v peniazoch, 3) účasti na pojednávaniach 5. marca 2019, 28. januára 2020, 19. mája 2020 a 8. septembra 2020, z dôvodu spät'vzatia žaloby proti žalovanej v 2. rade už pred otvorením prvého pojednávania 17. januára 2019, v súvislosti s konaním o vzájomnej žalobe považuje rozhodnutie o priznaní odmeny za úkon za predčasné, resp. vo vzťahu k poslednému pojednávaniu bola účasť neúčelná, keďže už bolo vylúčené na samostatné konania. Zároveň sťažovateľka namieta priznanú náhradu za stratu času a náhradu cestovných výdavkov, ktoré vznikli v súvislosti s podľa jej názoru neúčelnými úkonmi.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu postupom a napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým rozhodol o jej sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania. Ťažiskom sťažnostnej argumentácie sú dve námietky, a to námietka arbitrárnosti z dôvodu extrémneho vybočenia z medzí zákonnosti a nevysporiadania sa so zásadnou sťažnostnou argumentáciou.

6. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

7. Vo vzťahu k predostretej sťažnostnej argumentácii ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej do obsahu základného práva na spravodlivé konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) patrí aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad [porovnaj napríklad rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997, sťažnosť č. 21522/93].

8. Obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozhodnutie ESLP vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska z 23. 9. 1997).

9. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou, resp. dohovorom garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je však ústavný súd zdržanlivý, vychádzajúc z toho, že problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne (porovnaj m. m. IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 583/2018). To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľov. K porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť postupom

všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výrokom o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

10. Z uvedeného vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je ani nemôže byť rozhodovanie o účelnosti trov konania, resp. prepočítavanie trov v „treťom stupni konania“ (obdobne I. ÚS 475/2020). Ústavnému súdu teda v žiadnom prípade neprináleží rozhodovať, za ktoré úkony právnej služby má alebo nemá byť sťažovateľke odmena priznaná, ale len posúdiť, či od okresného súdu sťažovateľka dostala náležitú odpoveď na všetky jej uplatnené relevantné námietky (I. ÚS 563/2020).

11. Po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia ústavný súd v prejednávanej veci sťažovateľky neidentifikoval pochybenie okresného súdu ústavnoprávnej intenzity.

12. Okresný súd v bode 10 napadnutého uznesenia konštatoval, že na začiatku zastupovania žalovanej v 2. rade jej právnym zástupcom bola výška peňažného plnenia určená petitom žaloby istinou a vyčísleným úrokom, čo zodpovedá bodu V návrhu na vydanie platobného rozkazu z 25. marca 2014, ktorý je prílohou ústavnej sťažnosti. Vo vzťahu k namietanému úkonu odvolanie proti uzneseniu o pripustení zmeny žalobcu okresný súd uviedol, že obsahovalo vyjadrenie vo veci samej, na ktorý má právny zástupca v zmysle vyhlášky nárok. Okresný súd sa čiastočne stotožnil s námietkou sťažovateľky týkajúcou sa úkonu vzájomná žaloba a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, keď upravil výšku náhrady na jednu polovicu, no vo vzťahu k jej podstate konštatoval, že v predmetnom konaní bolo na jeho základe nariadené neodkladné opatrenie. Okresný súd znížil výšku náhrady na $\frac{1}{4}$ aj za účasť na pojednávaní 17. januára 2019, keďže nebolo otvorené. Pokiaľ ide o ďalšie namietané neúčelné účasti na pojednávaniach po späťvzati žaloby vo vzťahu k žalovanej v 2. rade, okresný súd sťažovateľku upozornil na jeho viazanosť § 145 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého o čiastočnom späťvzati rozhoduje až v rozhodnutí vo veci samej. Do vydania rozsudku bola teda žalovaná v 2. rade sporovou stranou.

13. Okresný súd tak podľa ústavného súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia reagoval na všetky sťažovateľkou uplatnené relevantné námietky.

14. Nad rámec uvedeného s nesúhlasom sťažovateľky s právnym záverom okresného súdu, že sťažovateľka vzala žalobu späť čiastočne (a nie ako tvrdí sťažovateľka, že vzala žalobu vo vzťahu k žalovanej v 2. rade v celom rozsahu), sa ústavný súd nestotožňuje. Záver okresného súdu o čiastočnom späťvzati žaloby je ústavne udržateľný, napr. aj s odkazom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Vo veci, v ktorej žaloba smeruje proti viacerým žalovaným, žalobca môže vziať späť žalobu aj len voči jednému z nich. Nesúhlas toho žalovaného, vo vzťahu ku ktorému k späťvzatiu žaloby nedošlo, s týmto čiastočným späťvzatím žaloby je právne neúčinný (R 32/2004).

15. Závery okresného súdu uvedené v napadnutom uznesení sú ústavne udržateľné, nemožno ich označiť za nedostatočne odôvodnené ani arbitrárne. Ústavný súd tak nevidí priestor na jeho zásah vo forme zrušenia namietaného uznesenia. Vychádzajúc z uvedeného, konštatuje, že nezistil

možnosť porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

16. Vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nič nesignalizuje ani porušenie tohto práva sťažovateľky, keďže ústavný súd v posudzovanej veci nevzhladol porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a rovnako ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Rovnako nemožno dospieť k tomu, že by namietané uznesenie predstavovalo porušenie čl. 13 dohovoru. Článok 13 dohovoru sa vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa podarí preukázať pravdepodobnosť porušenia iných práv garantovaných dohovorom (rozhodnutie ESĽP vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako rozhodnutia ústavného súdu III. ÚS 24/2010, IV. ÚS 325/2011, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 32/2018). Súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje, s ohľadom na to, že nebolo zistené porušenie iných práv podľa dohovoru, vylučuje možnosť porušenia tohto sťažovateľkou uvedeného práva (III. ÚS 270/2022).

18. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľky prezentovanými v petite jej ústavnej sťažnosti stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu